

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Informatikai stratégiai terv szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT 11/2005

A minisztérium által feltett kérdések:

A H. a következő megkereséssel fordult a Szerzői Jogi Szakértő Testülethez (a továbbiakban: a Testület):

„A H. 2004. május 28-án kötött támogatási szerződést az FH-val az „Állami Foglalkoztatási Szolgálat¹ fejlesztése” c. program megvalósítására. A program fontos eleme az ÁFSz informatikai rendszerének modernizációja. A programnak volt egy PHARE forrásból finanszírozott elő-programja, amelynek keretében az FH 2002-ben szerződést kötött az AAM Vezető Tanácsadó Informatikai Rt-vel egy informatikai stratégia és cselekvési terv kidolgozására. A megkötött szerződést a felek még 2002-ben módosították, majd 2004-ben közbeszerzést követően a tanulmány továbbfejlesztésére újabb szerződést kötöttek.

Ezzel kapcsolatban a következő kérdésekre kérjük a Szerzői Jogi Szakértő Testület állásfoglalását:

1. A 2002-ben kötött szerződés tárgyát képező Informatikai Stratégia minősíthető-e olyan egyéni, eredeti jelleget hordozó műnek, amely alapján a leírtak szerzői jogvédelem alá eső szellemi terméknek tekinthetők és amelyek továbbfejlesztése tekintetében a tanulmányt készítő cégnek, mint a szerzői jog jogosultjának jogszabályon alapuló kizárólagos joga áll fenn?
2. Ha a tanulmányt készítő cégnek az elkészült tanulmány tekintetében szerzői joga áll fenn, akkor a szerződésben a Megrendelőnek biztosított felhasználói jog milyen terjedelmű? (Korlátozza-e a Megrendelőt abban, hogy az eredeti tanulmány változatlanul hagyása mellett, a beállott változásokra tekintettel harmadik féllel együttműködve új, aktuális terveket hozzon létre a szervezet informatikai stratégiájára és annak megvalósítására vonatkozóan?)
3. A szolgáltatást nyújtó fél szerezhethet-e ilyen vállalkozási szerződés alapján kizárólagos jogokat arra, hogy a szervezet működésére, tevékenységére, gazdálkodására kiható tervezetek készítését kizárólag csak a szolgáltatást nyújtó szervezet végezhesse a jövőben, figyelembe véve, hogy programok formájában történő megvalósításukat ez a szolgáltatást nyújtó szervezet nem készíti el, és így módon, a munka végén szoftver nem keletkezik?

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

Az eljáró tanács a megbízó által feltett kérdésekre azok sorrendjében válaszol:

Ad 1) [A 2002-ben kötött szerződés tárgyát képező Informatikai Stratégia minősíthető-e olyan egyéni, eredeti jelleget hordozó műnek, amely alapján a leírtak szerzői jogvédelem

¹ [A HEFOP IH megkeresésében szereplő lábjegyzet:] Az FH a Megyei Munkaügyi Központokkal és a Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központokkal együtt alkotja az Állami Foglalkoztatási Szolgálatot (ÁFSz).

alá eső szellemi terméknek tekinthetőek és amelyek továbbfejlesztése tekintetében a tanulmányt készítő cégnek, mint a szerzői jog jogosultjának jogszabályon alapuló kizárólagos joga áll fenn?]

1. A megbízó a “a szerződés tárgyát képező Informatikai Stratégiára” utal olyanként, mint amelyre a kérdés vonatkozik. A CD-R formájában megküldött dokumentumokból kiderül azonban, hogy nem egyetlen, egységes produktumról van szó. A CD-R a következő dokumentumokat tartalmazza (az elkészítésük feltüntetett időpontjának a sorrendjében):

- a) RENDSZERFEJLESZTÉSI MÓDSZERTAN (2002. január 20. – 80 oldal);
- b) Középtávú informatikai stratégiai terv kialakítása - A JELENLEGI INFORMATIKAI HELYZET ELEMZÉSE (2002. augusztus 8. - 91 oldal);
- c) Középtávú informatikai stratégiai terv kialakítása - STRATÉGIAI HÁTTÉRELEMZÉS (2002. augusztus 8. - 29 oldal);
- d) Középtávú informatikai stratégiai terv kialakítása - AZ ÁLLAMI FOGLALKOZTATÁSI SZOLGÁLAT 2006-RA VONATKOZÓ INFORMATIKAI JÖVŐKÉPE (2002. augusztus 30. - 47 oldal);
- e) Középtávú informatikai stratégiai terv - AKCIÓTERV 2003-2005. (2002. szeptember 26. - 186 oldal);
- f) A Foglalkoztatási Hivatal informatikai szervezetfejlesztése - KONCEPCIÓ (2002. november 27. - 65 oldal);
- g) Középtávú informatikai stratégiai terv megvalósítása - INFORMATIKAI BIZTONSÁGPOLITIKA (2002. december 10. - 10 oldal);
- h) Középtávú informatikai stratégiai terv megvalósítása - INFORMATIKAI BIZTONSÁGI SZABÁLYZAT KÉSZÍTÉSI ÚTMUTATÓ (2002. december 10. - 24 oldal);
- i) Középtávú informatikai stratégiai terv megvalósítása – IT KATASZTRÓFA-ELHÁRÍTÁSI TERV KÉSZÍTÉSI ÚTMUTATÓ (2002. december 18.- 11 oldal);
- j) Középtávú informatikai stratégiai terv megvalósítása – ÜZEMMENET-

---

² *Ld.* “A szerzői jog a gyakorlatban – A Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményeinek gyűjteménye (1997-2003)”, KJK Kerszöv, 2004, 77. old.

³ *Uo.* 130-131. old.

⁴ A 2. számú kérdést közvetlenül nem érintő, de nyilvánvalóan pontatlan rendelkezést tartalmaz például a szerződés 7.1. pontja, amely a “Vállalkozóról,” mint jogi személyről úgy beszél, mint a “stratégiai terv alkotójáról,” és olyan kikötést tartalmaz, hogy a “Vállalkozót” kell feltüntetni szerzőként. Ebben a tekintetben ez a szerződési kikötés semmis, mert jogszabályba ütközik. Az Sztj. 4. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis “[a] szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző),” s az ehhez a rendelkezéshez fűzött miniszteri indokolás megerősíti azt, amit ebből a rendelkezésből következik, nevezetesen azt, hogy “[a]z új törvény nem változtat azon az alapelven, hogy szerző, vagyis a mű megalkotója csak természetes személy lehet.” A szerződés 7.1 pontja azonban arról is szól, hogy a “a szerzői jogok jogosultja a Vállalkozó.” Ez a vagyoni jogok tekintetében megfelel az Sztj. szabályainak, és így a 7.1. ennyiben nem semmis.

⁵ Gyertyánfy Péter (szerk.): “A szerzői jogi törvény magyarázata,” KJK Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó, 2000, 251. old.

FOLYTONOSSÁGI TERV KÉSZÍTÉSI ÚTMUTATÓ A FELHASZNÁLÓI TERÜLET SZÁMÁRA (2002. december 18. - 17 oldal);

k) Középtávú informatikai stratégiai terv megvalósítása - PROJEKTKEZELÉSI KÉZIKÖNYV (2002. december 18. - 92 oldal);

l) Középtávú informatikai stratégiai terv megvalósítása – ALAPTEVÉKENYSÉGET TÁMOGATÓ ALKALMAZÁSFEJLESZTÉS MEGVALÓSÍTHATÓSÁGI TANULMÁNYA (2003. január 6. - 148 oldal).

m) RENDSZERFEJLESTÉSI PROJEKTEK MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI MÓDSZERTANA (2003. január 15. – 46 oldal);

2. Az eljáró tanács úgy értelmezi a megbízó 1) alatti kérdését, hogy az mindezekre a dokumentumokra vonatkozik. Tehát a szakértői véleménynek arra kell válaszolnia, hogy a fent felsorolt 13 dokumentum szerzői jogi védelem alatt álló műnek minősül-e.

3. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: az Szjt.) 1. §-a, többek között, a következő rendelkezéseket tartalmazza:

“1. § (1) Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.

(2) Szerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen:

a) az irodalmi (pl. szépirodalmi, szakirodalmi, tudományos, publicisztikai) mű,...

c) a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (a továbbiakban: szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtája, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is,...

(3) A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől....

(6) Valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.”

4. Az Szjt. fent idézett 1. §-ához fűzött miniszteri indokolás aláhúzza a következőket: “A törvény a magyar és a nemzetközi szerzői jogi felfogásban egyaránt általánosan elfogadott elvet tükröz annak egyértelművé tételével, hogy a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. *A védelemnek a mű egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs, nem is lehet.*” (Kiemelés az eljáró tanácstól.) A törvény azt is tisztázza, mi nem tekinthető egyéni, eredeti jellegű alkotásnak és ezért mi nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek, illetve, hogy milyen más feltételek merülhetnek fel, amelyekről – miután túlmennek az egyéni, eredeti jelleg egyedüli kívánalmán – nem függhet a védelem. Nevezetesen, az Szjt. 1. §-ának az idézett (6) bekezdése kimondja, hogy “[v]alamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet *nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek,*” a 1. § (3) bekezdésének a második mondata pedig rögzíti, hogy “[a] védelem *nem függ* mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az

alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől” (kiemelés az eljáró tanácstól). Az így most már a korábbi, 1969-es szerzői jogi törvényben foglaltaknál is pontosabban meghatározott feltételeket alkalmazza következetesen a Testület is. Így például, az SzJSzT 38/03. számú szakértői vélemény a következőképpen utal az “egyéni, eredeti jelleg” jelentésére: olyan szellemi alkotásról van szó “amely egyéni abban az értelemben, hogy az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, s ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, s amely eredeti abban az értelemben, hogy az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata.”²

5. Mint ahogyan a fenti 1. pontban foglalt felsorolásból kitűnik, a dokumentumok céljukat, rendeltetésüket és jellegüket tekintve eltérnek egymástól. Nagyjából négy csoportra oszthatók:

- (i) tanulmányok, elemzések, általános módszertani leírások (a, b, c, l, m));
- (ii) akciótervet, megvalósítási koncepciót, “jövőkép” tartalmú dokumentumok (d, e, f));
- (iii) különféle további dokumentumok – szabályzatok, tervek – elkészítésére vonatkozó útmutatók (h, i, j)); és
- (iv) közvetlenül alkalmazható belső szabályozást tartalmazó dokumentumok (g, k)).

6. Az előző pontban említett csoportok közül az elsővel kapcsolatban aligha lehet kétség, hogy az abba tartozó tanulmányok, stb. “műfajilag” az irodalmi mű fogalmába illenek (s ha egyéni, eredetinek számítanak, szerzői jogi védelemben kell részesülniük). A másik három csoporttal kapcsolatban azonban esetleg felmerülhet a kérdés, nem zárja-e ki az azokba tartozó dokumentumokat az “irodalmi, tudományos és művészeti alkotások” fogalmi köréből az a körülmény, hogy egy konkrét intézmény tevékenységére vonatkozó terveket, koncepciókat, útmutatókat, illetve konkrét szabályokat tartalmaznak.

7. Az előző bekezdésben felvázolt kérdésre azonban egyértelműen nemleges választ kell adni. Sem az nem zárja ki egy produktum szerzői jogi mű jellegét, hogy valamely konkrét intézmény gyakorlati céljaira szolgál, sem pedig az, hogy szabályokat, instrukciókat tartalmaz, eljárási rendet vagy működési módszert ír le. Ennek alátámasztására nem csak az szolgál, hogy nincs olyan rendelkezése az Szjt-nek, amelynek alapján az ilyen alkotások kizárhatók lennének a szerzői jogi védelemből, de a következők is:

(i) Az Szjt. 1. §-a (1) bekezdésének a fent idézett b) pontja szerint a közvetlen gyakorlati célt szolgáló – és igen gyakran egy-egy adott vállalat vagy intézmény céljára készülő – olyan alkotások is szerzői jogi védelmet élveznek, mint a számítógépi programok, amelyek ráadásul nem is emberi lények, hanem gépek működésére tartalmaznak instrukciókat.

(ii) Az Szjt. 1999-ben hatályba lépett eredeti változatában az 1. § (5) bekezdése így szólt: “A szerzői jogi védelem nem terjed ki a gazdálkodó szervezetek (Ptk. 685. § c) pont) és a gazdálkodó szervezeteknek nem minősülő jogi személyek feladat-, illetve tevékenységi körében végzett ügyintéző tevékenység során keletkezett és bármely formában rögzített intézkedésekre, valamint azok tervezetére.” Azt, hogy ezeknek a műveknek a szerzői jogi védelemből való kizárása – annak ellenére, hogy azok egyéni, eredeti alkotások ismérveinek megfelelnek – a nemzetközi szerzői jogi normákba ütközik, először éppen a Testület mutatta ki 2000-ben az SzJSzT 34/00. számú ügyben.³ A rendelkezést azután a 2001. évi XVIII. törvény – éppen az említett

ügyben hozott szakértői véleményben kifejtett indokokra figyelemmel – hatályon kívül helyezte.

8. A szerzői jogi mű-fogalomnak a fentiekben vázolt ismérveire és feltételeire figyelemmel elemezte az eljáró tanács a fenti 1. pontban felsorolt 13 dokumentumot, s arra a megállapításra jutott, hogy valamennyi megfelel az egyéni, eredeti alkotás fogalmának, és ezért szerzői jogi védelem alá esik. Ez nemcsak a tanulmány-jellegű dokumentumok csoportjára áll, hanem a dokumentumoknak a fenti 5. pontban említett másik három csoportjára is. Ennek alátámasztásaként két példára utal az eljáró tanács:

(i) Az egyik a fenti 1. pontban e) alatt említett “Akcióterv.” A dokumentum címének a hallatán arra gondolhat valaki, hogy esetleg bizonyos feladatok triviális felsorolásáról van szó, amelynek az esetében így jogos kételyek támadhatnának a mű-fogalom kritériumainak a megvalósulásáról. Erről azonban szó sincs. A dokumentum elején található “vezetői összefoglaló” a következő leírást adja a dokumentumról:

“Ez a dokumentum:

1. röviden összefoglalja az Informatikai Stratégiai Terv elkészítésének előzményeit;
2. áttekinti az ÁFSZ intézményi stratégiai (továbbiakban intézményi stratégiai) célkitűzéseinek 5 alappillérét, és az ezeknek megfelelő, az informatikai jövőkép kialakítása során követett fő irányelveket;
3. felső-, áttekintő szinten definiálja a stratégiai célok eléréséhez szükséges kiemelt prioritású, megvalósítandó informatikai projekteket;
4. összefoglalja a Szolgáltatnál jelenleg futó informatikai projektek hatását;
5. végül megadja az azonosított informatikai projektek ütemezését, és azok közötti függőségi viszonyt.”

Elég az 1. számú mellékletben reprodukált tartalomjegyzékre utalni annak bemutatására, hogy milyen sokoldalú és egyéni, eredeti módon strukturált anyagot tartalmaz ez a 186 oldalra rúgó “akcióterv.” Az egyéni, eredeti jelleg nemcsak a dokumentum világos és logikus szerkezetében mutatkozik meg, de az egyes részek tartalmában is.

(ii) A másik példa, amire az eljáró tanács utal, az egyik “útmutató.” Ennek tartalomjegyzékét a 2. számú melléklet foglalja magában. Az útmutató célját, jellegét és tartalmát a következőképpen foglalja össze a dokumentum bevezetője:

“A készítési útmutató dokumentum az ÁFSZ Informatikai Biztonsági Szabályzatának (IBSZ) elkészítését támogatja. A dokumentum fejezetei az Akciótervben leírt feladatokat részletesebben kifejtve meghatározzák az IBSZ tartalmi felépítését, az egyes fejezetcímek alatt röviden leírva, hogy adott fejezetnek miről kell szólnia.”

Mint ahogyan a tartalomjegyzék mutatja, itt sem holmi triviális feladatlistáról van szó. A dokumentum egyéni, eredeti alkotásnak minősül.

9. Mind a 13 dokumentum túlmegy a pusztán trivialisitáson, és egyéni, eredeti jellegű. Igaz, hogy gyakorlatilag a dokumentumok mindegyikének, közvetve vagy közvetlenül az a célja és rendeltetése, hogy az adott intézménynél az irányadó jogi szabályozással is összhangban álló módon a lehetséges leghatékonyabb, legmegfelelőbb elveket, eljárásokat, működési módszereket alkalmazzák. Az Szjt. 1.§-ának (6) pontja tisztázza, hogy elvek, eljárások, működési módszerek nem lehetnek szerzői jogi védelem tárgyai. Az eljáró tanács azonban rámutat arra, hogy a dokumentumok esetében az érintett elvek, eljárások, működési módszerek egyéni, eredeti *leírásáról*, illetve azok egyéni, eredeti módon *kifejtett, konkrét alkalmazásáról* van szó, s ilyenként szerzői jogi védelem alatt állnak.

Ad 2: [“Ha a tanulmányt készítő cégnek az elkészült tanulmány tekintetében szerzői joga áll fenn, akkor a szerződésben a Megrendelőnek biztosított felhasználói jog milyen terjedelmű? (Korlátozza-e a Megrendelőt abban, hogy az eredeti tanulmány változatlanul hagyása mellett, a beállott változásokra tekintettel harmadik féllel együttműködve új, aktuális terveket hozzon létre a szervezet informatikai stratégiájára és annak megvalósítására vonatkozóan?)”]

10. A megbízó a 2. szám alatt valójában két kérdést tesz fel. Az első általánosabb, a másik egy konkrét felhasználási módra vonatkozik. Az első kérdést is két alkérdésre lehet azonban bontani: az első az, hogy, ha a Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumokra fennálló szerzői jogoknak valójában az azokat készítő cég-e a jogosultja, a második pedig az, hogy a szerződésben a Megrendelőnek – a jelen szakértői ügyben a megbízónak – biztosított felhasználói jog milyen terjedelmű. Ezeket a kérdéseket az említett sorrendben válaszolja meg az eljáró tanács.

11. Azt a kérdést, hogy a dokumentumokat készítő cég tekinthető-e az azokra fennálló vagyoni jogok jogosultjának, az eljáró tanács nem vizsgálta részletesebben. A cég jogosulti volta két alapon valószínűsíthető: az egyik az, hogy a dokumentumokat elkészítő természetes személyek feltehetően a céggel munkaviszonyban álltak és a dokumentumokat munkaköri kötelességük teljesítéseként hozták létre (s így az Szjt. 30. §-ának (1) bekezdése alapján a vagyoni jogokat a cég, mint munkáltató szerezte meg); a másik lehetséges alap az, hogy a dokumentumok esetleg az Szjt. 6. §-ában foglalt módon jöttek létre, s így együttesen létrehozott műnek minősülnek. Az eljáró tanács azonban a dokumentumokat elkészítő cég jogosultságának a valószínűsíthető voltán túl nem találta szükségesnek ezeknek a körülményeknek a részletesebb vizsgálatát. Ennek az az oka, hogy e kérdésnek valójában az elbírálendő ügy szempontjából nincs igazán jelentősége. A tanulmányt készítő cég ugyanis a 2002. június 28-án kötött szerződés 7.7. pontjában szavatosságot vállalt arra nézve, hogy a felhasználói jog átengedésének a jogával rendelkezik. A megbízó mindaddig, amíg ennek az ellenkezője bizonyítást nem nyer (és így a szavatosság által nyújtott védelem esetleg meg nem szűnik számára), annak alapján járhat el, hogy a tanulmányt készítő cég a felhasználói jogok jogosultja.

12. Az a kérdés viszont, hogy “a szerződésben a Megrendelőnek biztosított felhasználói jog milyen terjedelmű,” alapos elemzést igényel.

13. A fent említett szerződés releváns rendelkezéseinek az elemzése előtt indokolt az Szjt. idevágó szabályait idézni:

“42. § (1) Felhasználási szerződés alapján a szerző engedélyt ad művének felhasználására, a felhasználó pedig köteles ennek fejében díjat fizetni.

(2) A felhasználási szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg. A felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény vagy más jogszabály az eltérést nem tiltja.

(3) Ha a felhasználási szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.”

“43. § ...

(5) Ha a szerződés nem jelöli meg azokat a felhasználási módokat, amelyekre az

engedély vonatkozik, illetve nem határozza meg a felhasználás megengedett mértékét, az engedély a szerződés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges felhasználási módra és mértékre korlátozódik.”

“47. § (1) A felhasználási engedély csak kifejezett kikötés esetén terjed ki a mű átdolgozására.

(2) A mű többszörözésére adott engedély csak kifejezett kikötés esetén ad a felhasználónak jogot arra, hogy a művet... számítógéppel vagy elektronikusan adathordozóra másolja...

(4) A mű többszörözésére adott engedély – kétség esetén – kiterjed a többszörözött műpéldányok terjesztésére is...”

“50. §. Ha a szerző a mű felhasználásához hozzájárult, a felhasználáshoz elengedhetetlen vagy nyilvánvalóan szükséges, a mű lényegét nem érintő változtatásokat köteles végrehajtani. Ha e kötelezettségének nem tesz eleget, vagy nem tud eleget tenni, a felhasználó a változtatásokat hozzájárulása nélkül is végrehajthatja.”

14. A dokumentumokat készítő cég és a megbízó között 2002. június 28-án kötött szerződés 7. pontja tartalmaz szerzői jogi tárgyú rendelkezéseket:

“7.1. A szerződés tárgyában foglaltak szerinti stratégiai terv alkotója és egyben a szerzői jogok jogosultja a Vállalkozó. A Vállalkozó kérheti az ennek alapján megvalósított rendszereknél, programoknál a stratégiai terv szerzőjeként való feltüntetését.

7.2. A szerződés szerinti ellenérték megfizetésével a Megrendelő megszerzi a középtávú stratégiai terv felhasználói jogát a 2. pontban megjelölt cél elérése érdekében, kizárólag annak megvalósításához.

7.4. [a szerződésben nincs 7.3 pont] A Megrendelő felhasználói jogát a Vállalkozó bármikor megvonhatja, ha a Megrendelő a díjfizetési kötelezettségének nem tesz eleget.

7.5. A felhasználói jog alapján a Megrendelő a szellemi alkotást csak az Állami Foglalkoztatási Szolgálatnál használhatja fel.

7.6. A felhasználói jogot a Megrendelő a Vállalkozó hozzájárulása nélkül nem ruházhatja át.

7.7. A Vállalkozó szavatosságot vállal arra nézve, hogy a felhasználói jog átengedésének jogával rendelkezik, a megrendelőt a felhasználással kapcsolatban a vállalkozói díjon felül további fizetési kötelezettség nem terheli.

7.8. A Vállalkozó a Megrendelő megrendelése alapján elkészített és elfogadott munkát – figyelembe véve a titoktartási kötelezettséget is – referenciaként használhatja fel.”

15. A szerződés 7.2. pontjában említett 2. Pont “A szerződés tárgya, hatálya” címet viseli és a következőképpen szól:

2.1. A szerződés tárgya: az Állami Foglalkoztatási Szolgálat átfogó középtávú informatikai stratégiájának kidolgozása és taktikai szintű részstratégiák (konceptiók és forgatókönyvek) készítése az egyes kiemelt területekre, a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztosság által összeállított “Informatikai Stratégiai Útmutató az államigazgatási szervek részére 1.0 verzió” és a Megrendelő Ajánlati felhívásának IV: Műszaki leírás fejezetében található követelményrendszer teljesítésével, a Foglalkoztatási Hivatalban dolgozó szakemberek bevonásával.

- 2.2. A stratégiai terv kidolgozásának határideje: 2002. szeptember 6.
2.3. A taktikai koncepciók elkészítésének határideje: 2002. november 6.
2.4. A Vállalkozó a 2.1. pontban leírt szolgáltatás elvégzését és az 5.2. pontban megjelölt termékek Ajánlatban részletezett tartalmú előállítását vállalja...

16. A szerződés 2.4. pontjában említett 5.2. pontban megjelölt “termékek” a következőket foglalják magukban: “Helyzetfelmérés,” “Stratégiai háttérelmezés,” “Középszintű informatikai stratégia és felsőszintű akciótervek,” “Informatikai tevékenység-kiszervezésről megvalósíthatósági tanulmány,” “Minőségügyi terv,” “IT biztonsági stratégia és akcióterv nagyvonalú katasztrófa-elhárítási terv,” “Megvalósíthatósági tanulmányok készítése,” “Licencpolitika.”

17. A felek 2002. október 7-én módosították a szerződést. Ez a módosítás nem érintette az eredeti szerződés fent idézett 7. pontját és 2. pontját is csak annyiban érintette, hogy bizonyos határidők módosultak és hogy, miután az 5.2 alpont módosult, a 2.4. alpontban az arra való utalás tartalma is megfelelően módosult. Az 5.2. alpont érdemi módosulását azt jelenti, hogy az abban említett “termékek” listája továbbiakkal egészül ki: “Alaptevékenységet támogató alkalmazásfejlesztés megvalósíthatósági tanulmánya,” “Rendszerfejlesztési módszertan kialakítása,” “IT biztonsági politika kidolgozása.”

18. A szerződés tárgyát és célját valamint az elkészítendő “termékek” körét meghatározó, fent idézett rendelkezések eléggé általános jellegűek ahhoz, hogy meglehetősen biztonsággal megállapítható legyen: a 13 vizsgált dokumentum a szerződés hatálya alá tartozik. Egyébként azonban a szerződés szerzői jogi szempontból esetenként pontatlan,⁴ nem eléggé világos, és több tekintetben – a megbízó 2. szám alatti kérdése tekintetében is – értelmezésre szorul.

19. Arról van szó, amire az Szjt. 43. §-ának (5) bekezdése vonatkozik: a szerződés nem jelöli meg azokat a felhasználási módokat, amelyekre az engedély vonatkozik, illetve nem határozza meg a felhasználás megengedett mértékét.” A felhasználási jogra vonatkozóan csupán a szerződés 7.2., 7.5., és 7.6. alpontja szól, amelyek szerint (i) “a Megrendelő megszerzi a középtávú stratégiai terv felhasználói jogát a 2. pontban megjelölt cél elérése érdekében, kizárólag annak megvalósításához;” (ii) “a felhasználási jog alapján a Megrendelő a szellemi alkotást csak az Állami Foglalkoztatási Szolgálatnál használhatja fel;” (iii) a felhasználói jogot a Megrendelő a Vállalkozó hozzájárulás a nélkül nem ruházhatja át.” Miután a szerződés így csak általánosságban szól felhasználási jogról, a 43. § (5) bekezdése alapján a felhasználási engedély “a szerződés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges felhasználási módra és mértékre korlátozódik.”

20. A szerződés 7.2. alpontja utal a szerződés céljára, amely e szerint az alpont szerint a 2. pontban van megjelölve. A célt a 2.1. alpont jelöli meg a következőképpen: “az Állami Foglalkoztatási Szolgálat átfogó középtávú informatikai stratégiájának kidolgozása és taktikai szintű részstratégiák (konceptiók és forgatókönyvek) készítése az egyes kiemelt területekre.” Az, hogy mindez konkrétan milyen dokumentumokban jelenik meg, az 5.2 pont határozza meg közelebbről, s – mint ahogyan azt a fentiekben megállapította az eljáró tanács – a megbízó által megküldött és a fenti 5 pontban felsorolt 13 dokumentum ezek közé tartozik. A 7.3. pontból az is kiderül, hogy természetesen a megbízó – a szerződésben a Megrendelő – felhasználhatja az elkészült műveket (“termékeket”) arra a célra amire szolgálnak (konceptió, akcióterv, utasítás, kézikönyv, és így tovább). Minderre azonban csak a Szolgálat keretein belül, annak a céljára van lehetőség.

21. Az Sztj. 17. §-a szerint "[a] mű felhasználásának minősül különösen: a) a többszörözés (18. § és 19. §), b) a terjesztés (23. §), c) a nyilvános előadás (24. § és 25. §), d) a nyilvánossághoz közvetítés sugárással vagy másként (26. § és 27. §), e) a sugárzott műnek az eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával a nyilvánossághoz történő továbbközvetítése (28. §), f) átdolgozás (29. §), g) a kiállítás (69. §)." A dokumentumok jellegéből és felhasználásuk céljából az következik, hogy a szerződés 7.2. alpontjában említett felhasználási jog elvileg az említett dokumentumok többszörözésére, a Szolgálat keretein belül, annak célját szolgáló terjesztésére és átdolgozására terjedhet ki.

22. Az előző bekezdés utolsó mondatában azért szerepel az "elvileg" szó, mert az Sztj. 47. §-ának fent idézett (1) bekezdése szerint "[a] felhasználási engedély csak kifejezett kikötés esetén terjed ki a mű átdolgozására." Ilyen kikötés azonban nem található a szerződésben. Ebből pedig az következik, hogy az adott ügyben a felhasználási engedély nem terjed ki az érintett dokumentumok átdolgozására.

23. Az a körülmény, hogy az átdolgozásra nem terjed ki a felhasználási jog, nem jelenti azt, hogy ne lehetne bizonyos változtatásokat, módosításokat elvégezni a fent említett 13 dokumentumon a szerzői vagyoni jogok jogosultjának a hozzájárulás nélkül. Az Sztj. szerint, egy adott művön végzett változtatások csak két esetben valósíthatnak meg szerzői jogsértést; nevezetesen, ha a szerző jóváhagyása nélkül végzett változtatások olyan jellegűek vagy mértékűek, hogy sértik (i) az egyik vagyoni jogot: az átdolgozás jogát (29. § és a 47. § (1) bekezdése), vagy (ii) az egyik személyhez fűződő jogot: a mű egységének a védelméhez fűződő jogot (13. §). Más változtatás – és sok egyéb fajta változtatás lehetséges – nem minősül szerzői jogsértésnek.

24. A változtatások tekintetében a fent említett átdolgozási jogon és a mű egységének a védelmét biztosító jogon túlmenően nem rendelkezik az Sztj.-nek a fenti 13. pontban idézett 50. §-a sem, amely a szerző kötelezettségéről szól egyes, a mű lényegét nem érintő változtatások elvégzésére. A § második mondata hozzáteszi: "Ha e kötelezettségének nem tesz eleget, vagy nem tud eleget tenni, a felhasználó a változtatásokat hozzájárulás nélkül is elvégezheti." Az eljáró tanács ennek a §-nak az értelmezése tekintetében egyetért – bár más tekintetben nem feltétlenül – a Sztj. egyik *nem hivatalos* kommentárjában kifejtett állásponttal, amely szerint a mű lényegét érintő változtatásokról akkor van szó, ha "már felvetődhet, hogy a változtatás sérti a szerzőnek a mű egységéhez fűződő jogát (13. §), illetve átcsúszhat átdolgozásba (29. §, 47. § (1) bek.), amely külön szerzői jogi engedélyhez van kötve."⁵ A felhasználó az egyéb változtatásokat – tehát azokat, amelyek ebben az értelemben sem az átdolgozási jogba, sem pedig a mű egységéhez fűződő jogba nem ütköznek – elvégezheti a szerző hozzájárulása nélkül, hisz az ilyen változtatások nem ütköznek semmilyen szerzői jogba.

25. Ebből a szempontból figyelembe kell venni az Sztj. 29. §-át, amely az átdolgozás jogáról ekként rendelkezik: "A szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve, hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és *amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre*" (kiemelés az eljáró tanácstól). Az olyan technikai jellegű változtatások, amelyek kisebb jelentőségűek vagy egyébként nem tartalmaznak új egyéni, eredeti elemeket nem minősülnek átdolgozásnak.

26. Az átdolgozás szintjét el nem érő változtatások így csak akkor minősülhetnek jogsértőnek, ha azok jellege sértené a szerzőnek a mű egységéhez fűződő jogát. Az új Sztj., mint ahogyan arra a miniszteri indokolás rámutat, a Berni Unió Egylemény *6bis* cikkében meghatározott

“séreلمي” szintre emelte fel e személyhez fűződő jog megsértése megállapíthatóságát. Az Szjt. 13. § szerint most már csak a mű eltorzítása, megcsonkítása vagy más olyan megváltoztatása vagy megcsorbítása esetén valósul meg e jog megsértése, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes. Az érintett dokumentumok jellegére és rendeltetésére tekintettel azonban valamely, kellő körültekintéssel véghezvitt – lényegében technikai jellegű – változtatás aligha lehet alkalmas arra, hogy megsértse a szerzők becsületét vagy hírnevét (különösen nem lehet szó arról, hogy ha a változtatásnak a szerzőktől eltérő forrását is feltüntetik).

27. A megbízó 2. számú kérdésében foglalt második alkérdés így szól: “Korlátozza-e a Megrendelőt abban, hogy az eredeti tanulmány változatlanul hagyása mellett, a beállott változásokra tekintettel harmadik féllel együttműködve új, aktuális terveket hozzon létre a szervezet informatikai stratégiájára és annak megvalósítására vonatkozóan?” Az nem teljesen egyértelmű, hogy a “korlátozza-e” kifejezés mire vonatkozik; mi az ami korlátozza vagy nem korlátozza a Megrendelőt – a jelen szakértői ügyben a megbízót – “abban, hogy az eredeti tanulmány változatlanul hagyása mellett, a beállott változásokra tekintettel harmadik féllel együttműködve új, aktuális terveket hozzon létre a szervezet informatikai stratégiájára és annak megvalósítására vonatkozóan.” Úgy tűnik azonban, hogy az utalás az Szjt. és a szerződés rendelkezéseinek az együttes értelmezéséből adódó jogi helyzetre vonatkozik.

28. Az eljáró tanács úgy érti ezt a kérdést, hogy nem a meglevő dokumentumok átdolgozásáról van szó, hanem azok változatlanul hagyása mellett új, önálló tervek létrehozásáról. Amennyiben ez tényleg azt jelenti, hogy nem használnak fel konkrét szövegrészeket a meglevő dokumentumokból, hanem legfeljebb csak az azokban vázolt elvekre, eljárásokra, működési módszerekre támaszkodnak – amelyek az Szjt 1. §-ának (6) bekezdése szerint nem esnek szerzői védelem alá – ennek nincs semmilyen szerzői jogi akadálya.

Ad 3: [A szolgáltatást nyújtó fél szerezheth-e ilyen vállalkozási szerződés alapján kizárólagos jogokat arra, hogy a szervezet működésére, tevékenységére, gazdálkodására kiható tervezetek készítését kizárólag csak a szolgáltatást nyújtó szervezet végezhesse a jövőben, figyelembe véve, hogy programok formájában történő megvalósításukat ez a szolgáltatást nyújtó szervezet nem készíti el, és ily módon, a munka végén szoftver nem keletkezik?]

29. Erre a kérdésre egyértelmű a válasz: A szolgáltatást végzőnek nincs ilyen joga. A szervezet működésére, tevékenységére, gazdálkodására kiható új terveket, programokat, szabályozásokat bárki elkészítheti, amennyiben az így létrejövő dokumentumok nem a szolgáltatást végző szervezet által korábban készített dokumentumok konkrét szövegrészeinek a – többszörözésnek (másolásnak) vagy átdolgozásának minősülő – a felhasználásával történik, s ha az új önállóan elkészített dokumentumok legfeljebb csak a meglevő és szerzői jogi védelmet élvező dokumentumokban vázolt – önmagukban nem védett – elvekre, eljárásokra, működési módszerekre támaszkodnak.

Budapest, 2005. augusztus 26.

Dr. Vékás Gusztáv
a tanács elnöke

Dr. Munkácsi Péter
a tanács előadó tagja

Dr. Kiss Zoltán
a tanács szavazó tagja